

NERVUS PHRENICUSNING TOPOGRAFIK ANATOMIYASI VA UNING KLINIK AHAMIYATI

Djamilov Timur Baxodirovich

Impuls tibbiyot instituti Chirchiq filiali,

Mutaxassislik fanlar kafedresi,

Chirchiq, O'zbekiston

E-mail: djamilov@impulsmi.uz

+998 91 775 98 29

Annotatsiya

Nervus phrenicus diafragmaning asosiy harakatlantiruvchi nervi bo'lib, nafas olish jarayonida muhim ahamiyatga ega. Uning bo'yindan ko'krak qafasigacha bo'lgan yo'nalishi murakkab topografik munosabatlar bilan tavsiflanadi. Mazkur tadqiqotda nervus phrenicusning topografik anatomiyasi va klinik ahamiyati o'rganildi.

Kalit so'zlar: nervus phrenicus, diafragma, topografik anatomiya, bo'yinturuq chigali, klinik ahamiyat.

Dolzarblik: Nervus phrenicus C3–C5 segmentlardan hosil bo'lib, diafragmaning asosiy motor innervatsiyasini ta'minlaydi. Ushbu nervning shikastlanishi nafas yetishmovchiligi, diafragma falaji va ko'krak qafasi operatsiyalaridan keyingi asoratlar bilan kechishi mumkin. Zamonaviy jarrohlik amaliyotida, ayniqsa torakal va yurak-qon tomir operatsiyalarida, nervus phrenicusning anatomik joylashuvini aniq bilish katta ahamiyatga ega. Shu sababli uning topografik xususiyatlarini o'rganish klinik anatomiya nuqtai nazaridan dolzarb hisoblanadi.

Maqsad: Nervus phrenicusning topografik anatomik xususiyatlarini o'rganish va ularning klinik ahamiyatini aniqlash.

Material va metodlar: Tadqiqot anatomiya preparatlari hamda klassik anatomik manbalar asosida olib borildi. Nervus phrenicusning bo'yindan ko'krak

qafasigacha bo'lgan yo'nalishi, uning qo'shni anatomik tuzilmalar bilan munosabati tahlil qilindi. Topografik jihatdan nervning oldingi zinapoyasimon mushak yuzasida joylashuvi, o'mrov osti arteriyasi va venasi bilan aloqasi hamda ko'krak qafasida yurak qopchasi va o'pka ildizi bilan munosabati o'rganildi.

Natijalar: Tahlillar shuni ko'rsatdiki, nervus phrenicusning joylashuvi va yo'nalishida individual farqlar kuzatiladi. Nerv odatda oldingi zinapoyasimon mushak ustida pastga yo'nalib, ko'krak qafasiga kiradi va perikard yuzasi bo'ylab diafragma yetib boradi. Ayrim holatlarda nervning qo'shimcha tarmoqlari yoki o'ziga xos og'ishlari aniqlanishi mumkin. Ushbu anatomik variatsiyalar torakal jarrohlik paytida nervning shikastlanish xavfini oshirishi mumkin. Shuningdek, bo'yinturuq sohasidagi travmalar yoki operativ aralashuvlarda nervning aniq topografik joylashuvini bilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa: Nervus phrenicus murakkab topografik yo'nalishga ega bo'lib, uning anatomik variatsiyalari klinik amaliyotda muhim ahamiyatga ega. Diafragma faoliyatini saqlash va operativ aralashuvlar vaqtida asoratlarni oldini olish uchun nervning topografik anatomiyasini chuqur o'rganish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Standring S. Gray's Anatomy: The Anatomical Basis of Clinical Practice. – London: Elsevier, 2021.
2. Moore K.L., Dalley A.F., Agur A.M.R. Clinically Oriented Anatomy. – Philadelphia: Wolters Kluwer, 2018.
3. Netter F.H. Atlas of Human Anatomy. – Philadelphia: Elsevier, 2022.
4. Tubbs R.S., Shoja M.M., Loukas M. Bergman's Comprehensive Encyclopedia of Human Anatomic Variation. – Wiley, 2016.